

ճարհէ պաշտ, որիցն ու կաթն ատամները չեն քնատեր: Տաք եւ հաղ րաները ետեւէ ետեւ պէտք չէ ուստի: 1. Եթէ յիշեալ կանոնները պահուին, այստեղի եւ որ թիւ անգամ պէտք կ'ըլլայ ակապը հանել տալ, զոր պէտք եղած ժամանակ զանց առնելու չէ, որպէս զի միւս ականները պահպանուին:

ՄԱՆՐԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ղիռն ինչո՞նք անորոշուի է:

Հալեցըներն ձիւնն, եւ հաջ առաջ կու գայ պայտառ եւ թափանցիկ ջուր մը. իսկ ձերմկութիւնն անհետ կ'ըլլայ: Եւրեմն ձեան ձերմկութիւնն հաւասար եւ շաքարի, փրփրոյ, կաւիճի եւ կաթի ձերմկութեան, այսինքն՝ գոյն մը չէ ամենեւին, այլ երեւոյթ մը: Վասն զի ձիւնը կազմուած է անթիւ մանրամանր բիւրեղաձէւեր, որոնք իրարու կցելով ձեան զանգուածներ կը կազմեն: Այս զանգուածներն թէժէ հալեցուն՝ քիչ մը ջուր առաջ կու գայ, որով այստեղի եւ թէ իւրաքանչիւր զանգուածին մեծ մասն օգ է: Արդ օրովհետեւ ձեան ամեն մէկ հատն բիւրեղաբիւրեղներէ կազմուած է, որեւէ լոյս չի կրնար գոյն թէ անհանդէր. վասն զի այն անթիւ բիւրեղներն լուսոյ ամեն մէկ մասապայթն բիւրապատիկ եւ ամեն ուղղութեամբ կը ցրտցնեն ու կը ցրուեն: Անոր համար այս ամբողջութիւնը ցրտցեալ լոյսն այստեղի եւ որ այն գոյնը պիտի անենայ, ինչ որ դեռ չցրտցած ուներ, այսինքն՝ ձերմակ գոյն: Այս ձերմակն է զոր մենք ձեան փայլ կ'ատուանենք: Եւ այն պատճառաւ վերոյիշեալ միւս նիւթերն ալ ձերմակ կ'երեւան: Դաթին մէջ ալ ձերմակ գոյն չկայ. վասն զի՝ պահպան՝ զոր կարելի է կաթին ձերմակ գոյն ասեղն համարել, ըստ ինքեան անգոյն լուծուած մըն է կաթին մէջ: Բայց կաթն այս լուծուածին մէջ ունի կարգաւոր անթիւ հիւլէներ, որոնք մանրացուցով այլեւայլ մեծութեամբ կ'երեւան: Այս ամեն մէկ հիւլէներուն վրայ լոյսն իյնալով եւ իստ ցրտանալով կաթն ձերմակ կ'երեւայ: Այսպէս հասկընալու է միւս ամեն նիւթոց համար ալ:

Ինչ խաղաղարար ծովառ:

Հաս զեպքեր կը պատմուին, որոնց մէջ իւրով ալեքներ հանգարտեցուցեր են. այսպիսի է նաեւ հետեւեալ զեպքն ալ զոր Nautical Magazine լրագիրը կը պատմէ. Գիճագի փոթորիկ մ'ատուէ Արեւ անուռ նաւապետն իւր Jeanie A. Cheney երկկայմ՝ նաւովը կը գտնուէ 30 հիւսիսային եւ 79 արեւմտեան աստիճանին վրայ: Մեծ աւազատոր փոթորիկն պատմեցաւ, եւ երբ փոթորիկ առաւորներ բացին, ան ալ ճեղքեցաւ: Դասն սկսաւ ջուր առնուլ եւ գրեթէ ամեն ալեք նաւուն յարկը կը հանար: Դաւապետը նաեւ ազատելու համար աւազատոր պարիկն մէջ 5 կարմնաշաւի (Galon) կառուատի իւր լեցնելու տուաւ եւ նաւուն աշկիորդը կախեց: Եւ այն րոպէին ծովու երեսը խաղաղաւ եւ ստաւ ժամ ալեք մը ջրարնուեցաւ նաւուն: Դաւապետը ջրէն թէ նաւը փոթորիկէ ազատուին իւրն է. վասն զի փոթորիկն աստիճանէն ժամանակ պարկը պայթեալ եւ այնուհետեւ ծովն խաղաղած էր:

ՔԱՂԱՔԱՐԱՆ ԾԵՍԱՐԱՐԱՆ

Հանդէս իւր քաղաքական տեսութիւնը կը սկսի առաջինայ տարւոյս համար, նախ իւր Ծարգոյ Քաճառողաց շնորհաւոր Նոր Ճաղի մաղթելով եւ երկրորդ թղանդակ աշխարհի խաղաղութիւն փափաքելով:

Սովորաբար ինչ տարւոյն վերջերն այս կամ այն պատճառաւ առաւել կամ նուազ աղմուկ կ'ըլլար քաղաքականութիւնը, նոյնն ամենայն իրաւամբ ժամանակաց անընդուն մէջ Նոր Թաղեալ տարւոյն համար կրնանք հաստատել: Արդէն նախընթաց ամիսն տիեզերքն աղմուկած էին օրագիրը իրենց պատերազմաբեր լոթրով. թղանդակ Դիւտենթը ամիսն եւս այսպիսի լոթրով անցուցին: Սողոք է որ աստ անդ մասնական պատերազմական պատրաստութիւնը կ'ըլլան, մասնաւոր թէ Նուրպայի զօրթէ ամէն տէրութիւնը պատրաստութեան մէջ են, բայց ոչ ոք, եւ ոչ մը քաղաքագէտ գիտէ թէ ինչ անթէ պատմաւորապէս պատերազմ պիտի բացուի: Ամէնը կը խոստովանին, թէ պատերազմ կրնայ ծագիլ, եւ վտանգ իսկ կայ, սակայն ոչ ոք չ'ամբարանի առիթն ու պատմաւոր ապարդիւցանել: Այս ամենայն, աղկալից հարաբարութիւններն ի բաց թողով յուսմով, թէ ինչպէս Գորմանի Վեհափառ Կայսրն, նոյնպէս Աստորիյ եւ Ռուսիոյ վեհապետներն այլ վեհապետաց չետ պիտի ջնանք ըստ կարելոյն պատերազմի ծագման առաջ առնուլ:

Գաղղիոյ մէջ ծագած անտէրնութիւնը Մատիւ-Ջանոյի զանգեց ընտրութիւնը վերջացած համարութեան. սակայն ընտրութիւնն քանի մ'օր ետեւ յերեւան ելաւ, թէ պարզապէս առ երկույն հաղապարտած են Արմաւարեանը, հարաբարականութիւնն թշնամաց թագաւորականաց դէմ զինուելու համար:

Ի սկզբան անդ զօրթէ անկարելի եղաւ պաշտօնաբան մը կազմել. ամէնքն ի զուր փորձել ետեւ կը ջրածախէին այս փախից պաշտօնը: Վերջուց Կիւրար պաշտօնէց զանցեց յաշտոցը եւ առ Կարիկ պաշտօնաբան մը կազմեց, որուն օրենք հաւանականագործիս համբուած են Խորհրդանոցի զուգարութիւնն ետքը:

Արմաւարեան օրագրաց զրգուրութիւնները Զափաղարականաց դէմ այն աստիճանի աղեղնութիւնն ըրած էին ժողովրդեան սինըրը դատու վրայ, որ Ինկու. 10 ին Օպերդէն անուռ մէկը Պաշտամարտաց Խորհրդանոցի անցափողեղն մէկուն մէջ Փէրրիին վրայ ատրմանակի երեք զնդակ արձակեց, բայց բարեբախտութեամբ թեթեւ վրէժաւորուելով ինչպէս բոլորովին ապաքինած է:

Ճարտւոյ վերջին օրերը Պալանին Թերակաղաղոյն փորթի ազգաց համար ալ անվերջով շանցաւ: Սերպիոյ մէջ խորհրդարանական կողմնակցութիւնը իրարու չետ անհաշտ կը կռուին, այնպէս որ Ռիդըն Պաշտօնէց զանցեց իրաւաբանական արդէն մատուցած է թագաւորին. սակայն դեռ ընդունուած չէ:

Իսկ Պուլկարիոյ Փերիկանդը ընդամենը դէմ խիստ յողունածն իրաւաբանած էին Գորմանի օրագիրը, որոնքմէ անտես այլ օրագիրը նոյն իշխանին մատուցաւ իրաւաբանական կը գուշակէին, բայց քաղա իսկ լոթրէ հաստատուեցան, եւ ի՞նչ Պուլկար ժողովրդեան վտանգութիւնն ու համակրութիւնն առ իշխանն նուազեցաւ:

ՀՐԵՍՏՐԱՆԻՉ ԵՒ ՊԵՏԱՆԿԱՆՍՈՒ ԽՐԵՍՏԻՐ

Հ. Ռ. ՊԵՏԱՆԿԱՆ Կ. ՊԵՏԱՆԿԱՆ

Ի. Լ. ԵՆԵՆԸ. ՄԻԹՐՈՐԵՆԸ ԵՐԱՐԱՆ. (W. HEINRICH)